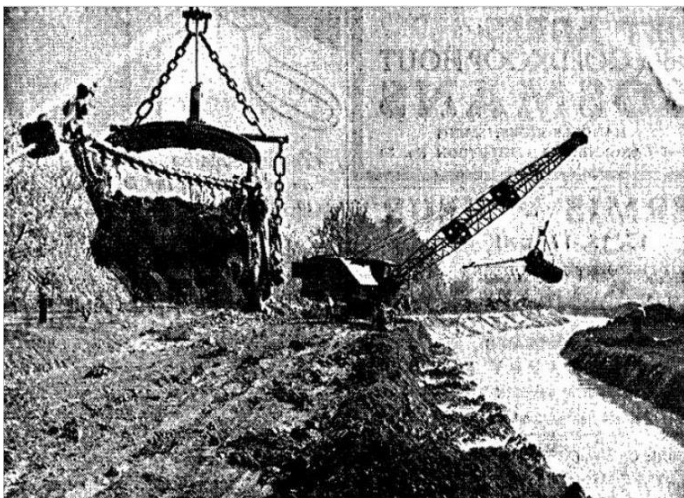

Draglines vreten als roofdieren aan het malse Betuwse land

LINGEPLAN, toverformule voor verhoogde bodemwelvaart in de fruittuin van Europa tussen Rijn en Waal

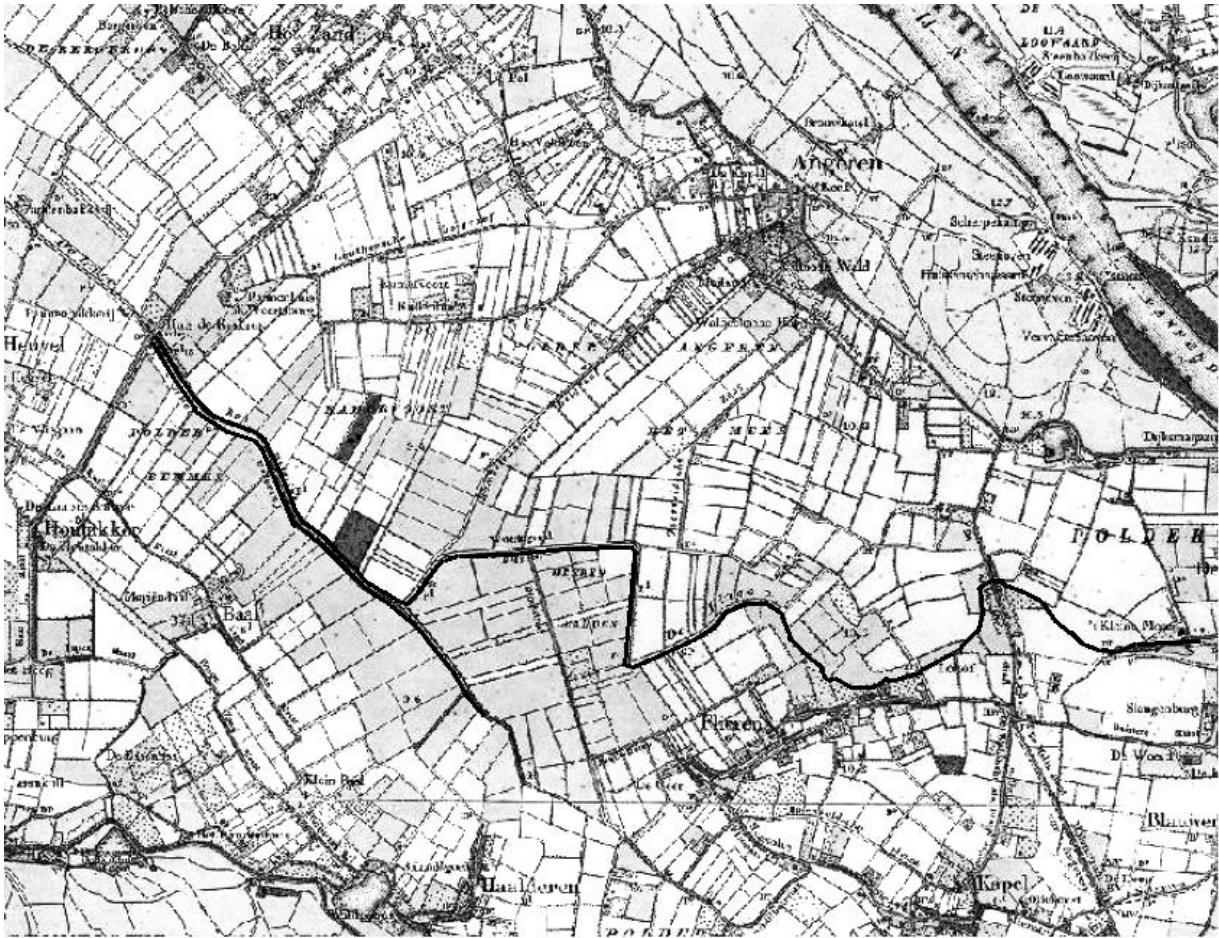
In de edities jaargang 4, 5 en 9 van Angers Verleden, werd stilgestaan bij het 'kanaliseren' van de bovenloop van de Linge. Angers Verleden geeft daarmee verklaringen voor zaken die in 1952 nog vragen oproepen (zoals: waarom bestonden twee parallelle weteringen?) of suggesties die toen gedaan werden (zoals: hoe groot is de kans dat de weteringsewal de vroegere Drususdam betrof?). Een pagina-vullende beschrijving in de Gelderlander uit 1952, over de plaatsvindende werkzaamheden, geeft in bloemrijke formulering een inkijk in hoe journalisten destijds oorzaken en gevolgen uit de doeken deden van smalle weteringen en voordelen die een 'kanalisering' met zich meebrengt. Uit de artikelen die waren geplaatst op deze pagina enkele voor Angeren relevante passages.

Gelderlander van zaterdag 14 juni 1952

Dit jaar wordt de verbetering van de waterhuishouding in het Boven-Lingegebied grootscheeps aangepakt.

De Linge is zo oud als de weg naar Keulen, want in de Bataafs-Romeinse tijd al, toen het splitsingspunt van Rijn en Waal veel hoger op lag en de Over-Betuwe twee tot driemaal zo groot was als nu, bestond de Linge al als een zijarm van de Rijn. Langs haar op liep een weg de Betuwe in. Merkwaardig is dat de Linge geboren is als een dubbelstroompje gevormd door twee kleine weteringen die gescheiden door een wal parallel aan elkaar oplopen. De Waalwetering ontsprongen bij het Pannerdens kanaal en de Rijnwetering die ergens onder Angeren begint te stromen, ontmoeten elkaar onder de buurtschap De Flieren bij Gendt om van daar als twee behoorlijke sloten, samen de Linge genoemd, over een afstand van 40 km vlak naast elkaar op te stromen, gescheiden door een wal met ene kruinbreedte van enkele meters, nagenoeg over de lengte-as van de Betuwe. Een afdoende verklaring voor het bestaan van een aparte Waal- en Rijnwetering, waartussen een weteringsewal, schijnt nog niet gevonden te zijn. Deze wal is afwisselend van breedte en aard, soms verharde weg, soms cultuurland, dikwijls onland. Mogelijk is deze wal de weg geweest, die de Romeinen langs de Linge hebben aangelegd. Of hebben de Romeinen langs de toen bestaande Linge een dijk aangelegd en gemakshalve de grond uit een nieuw gegraven wetering gehaald, zodat er twee wateren ontstonden met de beleende tussendam, de Drususdam?

Kadastrale kaart uit 1832 met de loop van de Linge

De Gelderlander vervolgt: In ieder geval voldeed de Linge al lang niet meer aan de eisen, die uit landbouwkundige overwegingen aan haar waterafvoerend en –toevoerend vermogen gesteld mogen worden. Meer dan een halve eeuw hebben de technici hun gedachten al over dit probleem laten gaan. In 1890 bracht het Ingenieursbureau Van Hasselt en De Koning² in Nijmegen het eerste rapport uit over de verbetering van de Linge in de Over-Betuwe. Dit eerste plan, destijds geraamd op anderhalve ton, is niet uitgevoerd.

Tenslotte heeft het bureau Van Hasselt en De Koning in 1941 een rapport van de hand van ir. R. Ver Loren van Themaat ingediend over de verbetering van de Boven-Linge, dat ondanks zijn deelkarakter – het beslaat slechts de Bovenlanden van de Linge – kan worden uitgevoerd zonder schade te doen aan de Benedenlanden, omdat er enkele kunstwerken in zijn opgenomen, die de Bovenlanden min of meer onafhankelijk maken van de Beneden-Linge.

Linge anno 2018

Dit Boven-Lingeplan, na de nodige verbeteringen in 1949 geraamd op 4 miljoen gulden, beoogt een verbetering van Doornenburg tot het Amsterdam-Rijnkanaal. Kort samengevat behelst het de verbetering en verbreding van de Lingebedding, de bouw van een inlaatsluis in Doornenburg, 8 stuwen op diverse plaatsen (onder andere bij de Krakkedel in Doornenburg, bij de Kraaistraat en bij de Karbruggen in Bommel) en twee watergemalen worden gebouwd. De 8 stuwen in het Boven-Lingegebied en de inlaatsluis bij Doornenburg vormen de positieve zijde van de te verbeteren waterhuishouding. Want om de waterhuishouding volledig te kunnen beheersen, dient evenzeer de mogelijkheid van watervoorziening aanwezig te zijn. De verruiming van de Linge zal immers in droge periodes de waterstand dermate doen dalen, dat verscheidene watergangen komen droog te staan, vooral in de hogere gebieden. Voor de boomgaarden op de hogere, lichtere gronden is watervoorziening in de zomer van even groot belang als ontwateringen tijdens het winterhalfjaar. In 1953 zal het leed in de Over-Betuwe geleden zijn.

Voetnoot

Inmiddels is het bureau Van Hasselt en De Koning 'Royal Haskoning DHV' geheten